

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 28 kwietnia 2011 r.

**Pan
doc. dr Władysław Strykowski
Dyrektor
Instytutu Technologii Drewna w Poznaniu**

LPO-4101-03-02/2011

P/11/159

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Instytucie Technologii Drewna w Poznaniu, zwanym dalej Instytutem, kontrolę w zakresie gospodarowania majątkiem w latach 2009-2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 6 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, gospodarowanie przez Instytut majątkiem w kontrolowanym okresie.

1. W latach 2009-2010 Instytut – poza podstawową działalnością badawczo-rozwojową – prowadził także działalność gospodarczą na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej², w zakresie i formach określonych w jego statucie, tj. [1] świadczenie usług niemających charakteru badawczego, w tym wydawanie opinii, związanych z przedmiotem działania Instytutu; [2] badania i analizy techniczne drewna i materiałów drewnopochodnych, wyrobów z drewna i materiałów drewnopodobnych oraz środków zabezpieczających i uszlachetniających drewno do różnych zastosowań, a także procesami ich wytwarzania, przetwórstwa i stosowania; [3] doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, głównie dla producentów i użytkowników drewna, materiałów drewnopochodnych i wyrobów z drewna, materiałów drewnopochodnych do różnych zastosowań oraz w zakresie metodyki badań i analiz technicznych drewna i materiałów drewnopochodnych; oraz niewskazaną w statucie działalność polegającą na wynajmie posiadanych wolnych powierzchni i pomieszczeń. Z tytułu tego wynajmu Instytut uzyskał przychody netto – ewidencjonowane na wyodrębnionych kontach księgowych – w wysokości 388,9 tys. zł w 2009 r. i 342,3 tys. zł w 2010 r. Natomiast działalność prowadzona w pozostałym ww. zakresie i formach, choć

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, ze zm.

zapisana w statucie Instytutu jako działalność gospodarcza, traktowana była jako działalność badawczo-rozwojowa i w następstwie tego nie została wydzielona pod względem finansowym i rachunkowym z działalności podstawowej Instytutu (określonej w § 4 ust. 1-3 statutu). W ocenie NIK było to niezgodne z art. 2 ust. 5 obowiązującej do dnia 30 września 2010 r. ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych³ oraz § 4 ust. 5 statutu. Z ustaleń kontroli wynika, że z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w ww. zakresie Instytut osiągnął przychody w wysokości 3 325,6 tys. zł w 2009 r. i 1 420,4 tys. zł w 2010 r.

Prowadzona przez Instytut działalność związana z wynajmem wolnych powierzchni i pomieszczeń nie ograniczała podstawowej działalności badawczo-rozwojowej Instytutu.

W badanym okresie Instytut nie odprowadzał podatku dochodowego od przychodów uzyskanych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Ze złożonych na tę okoliczność wyjaśnień wynika, że dochody z tej działalności przeznaczone zostały na cele statutowe Instytutu i w związku z tym korzystał on ze zwolnienia z podatku dochodowego na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych⁴.

2. NIK pozytywnie ocenia sytuację ekonomiczno-finansową Instytutu, który w latach 2009-2010 osiągnął dodatni wynik finansowy (zysk netto) w wysokości odpowiednio 150,2 tys. zł i 165,0 tys. zł. W szczególności NIK pozytywnie ocenia sposób w jaki wraz ze wzrostem przychodów Instytutu o 18,7% (z 7 197,3 tys. zł w 2009 r. do 8 545,7 tys. zł w 2010 r.) zmieniała się ich struktura: wzrósł udział środków budżetowych przeznaczonych na naukę z łącznej kwoty 2 558,6 tys. zł (co stanowiło 35,6% przychodów ogółem) w 2009 r. do łącznej kwoty 4 197,3 tys. zł (co stanowiło 49,1% przychodów ogółem Instytutu) w 2010 r. oraz udział przychodów ze sprzedaży produktów i usług przypisanych do działalności badawczo-rozwojowej Instytutu odpowiednio z kwoty 176,0 tys. zł (2,4% przychodów ogółem) do kwoty 2 015,0 tys. zł (23,6% przychodów ogółem Instytutu). Zmalał natomiast udział przychodów z wykorzystania majątku na cele pozastatutowe w przychodach ogółem z 5,4% w 2009 r. do 4,0% w 2010 r. (z kwoty 388,9 tys. zł do kwoty 342,3 tys. zł).

Należy podkreślić, że jednocześnie Instytut terminowo regulował swoje zobowiązania krótkoterminowe, które w badanym okresie zmniejszyły się o 17,4% (z kwoty 752,8 tys. zł na koniec 2009 r. do 621,6 tys. zł na koniec 2010 r.) oraz skutecznie egzekwował należności. Posiadane przez Instytut należności krótkoterminowe zmniejszyły się bowiem o 25,8% (z kwoty 444,5 tys. zł na koniec 2009 r. do 329,9 tys. zł na koniec 2010 r.).

3. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia fakt, że Instytut wbrew postanowieniom zawartym w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁵ nie założył i w konsekwencji nie prowadził ksiąg obiektu budowlanego dla posiadanych budynków i budowli. Obiekty te nie zostały także poddane kontrolom wymaganych dyspozycją art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy, za wyjątkiem 5-letniej kontroli instalacji elektrycznej w hali G oraz w warsztacie. Zgodnie z art. 93 pkt 8 i 9 ustawy Prawo budowlane

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, ze zm.

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, ze zm.

nieprzestrzeganie obowiązków związanych z prowadzeniem kontroli okresowych obiektów budowlanych oraz prowadzeniem książki obiektu budowlanego jest wykroczeniem podlegającym karze grzywny.

W latach objętych kontrolą Instytut posiadał prawo własności 15 budynków o łącznej powierzchni użytkowej 5 587,02 m² i 12 budowli posadowionych na 8 działkach gruntu o łącznej powierzchni 1.4308 ha będących własnością Skarbu Państwa i oddanych Instytutowi w użytkowanie wieczyste.

W badanym okresie Instytut nie sprzedawał składników swojego majątku trwałego oraz nie zawierał nowych umów najmu. Niewykorzystywane składniki majątku trwałego (powierzchnie o przeznaczeniu biurowym, magazynowym, produkcyjnym oraz wiata i miejsca parkingowe) oddane przez Instytut w najem, udostępnione zostały na podstawie 13 umów najmu zawartych w trybie bezprzetargowym w latach 1992-2008. Choć umowy te zawierały zapisy zabezpieczające interesy Instytutu, w tym m.in. w zakresie możliwości dokonania zmian w wysokości stawek czynszu za 1 m² powierzchni wynajmowanej w miarę postępu inflacji lub w przypadku zmiany przepisów podatkowych, kosztów eksploatacji budynku, a także średniej wysokości czynszów w rejonie lokalizacji budynków, Instytut nie dokonał w kontrolowanym okresie waloryzacji stawek czynszu, z wyjątkiem jednej umowy najmu (zmiana stawki czynszu od 1 lutego 2009 r.). W przypadku pozostałych 12 umów najmu obowiązywały stawki czynszu ustalone bądź zaktualizowane przed 2009 r.

NIK zauważa, że wszystkie składniki majątkowe ujęte były (rzeczowo i wartościowo) w ewidencji księgowej Instytutu oraz inwentaryzowane stosownie do postanowień art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶. Zgodnie z art. 31-33 przywołanej ustawy, Instytut dokonywał ich amortyzacji.

4. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli sposób w jaki Instytut gospodarował swoim majątkiem pozytywnie wpływał na jego działalność badawczo-rozwojową.

W latach objętych kontrolą Instytut zwiększył o 11,9% wartość netto (tj. po uwzględnieniu umorzenia) posiadanej aparatury naukowo-badawczej z kwoty 420,3 tys. zł według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. do 470,4 tys. zł według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. (wartość brutto tej aparatury wzrosła odpowiednio z 5 921,1 tys. zł do 6 232,8 tys. zł). W następstwie tego poziom wyposażenia Instytutu w aparaturę w stosunku do potrzeb wzrósł – w ocenie Pana Dyrektora – z 69% w 2008 r. do 72% w 2010 r.

Dokonując zakupów aparatury o wartości powyżej 14 000 euro Instytut udzielił w okresie objętym kontrolą jednego zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego oraz jednego zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki. Badanie obu zamówień na zakup aparatury naukowo-badawczej o łącznej wartości brutto 167,0 tys. zł wykazało, że przy udzielaniu tych zamówień Instytut przestrzegał przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁷. Podkreślenia wymaga również fakt, że przydatność posiadanej aparatury naukowo-badawczej była w Instytucie stale monitorowana.

⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, ze zm.

⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm.

5. W latach objętych kontrolą Instytut nie angażował środków finansowych i rzeczowych w przedsięwzięcia polegające na tworzeniu spółek lub obejmowaniu w nich udziałów.

6. Instytut rzetelnie opracował i aktualizował plany rzeczowo-finansowe na lata 2009 i 2010, które każdorazowo zaakceptowane zostały przez Radę Naukową i w pełni wykonane. Przychody uzyskane w 2009 r. były wyższe od planowanych o 0,8%, natomiast w 2010 r. były nieznacznie niższe od planowanych i stanowiły 92,1% planu po zmianach.

Sprawozdania finansowe za lata objęte kontrolą opracowane zostały terminowo i zawierały rzetelne dane wynikające z ewidencji finansowo-księgowej Instytutu. Sprawozdania te uzyskały pozytywną opinię Rady Naukowej Instytutu, a sprawozdanie za 2009 r. zostało zatwierdzone przez Ministra Gospodarki postanowieniem z dnia 5 maja 2010 r.

W badanym okresie Instytut terminowo przekazywał do GUS sporządzone sprawozdania PNT-01. NIK ocenia jako nierzetelne sprawozdanie PNT-01 sporządzone za 2010 r., które nie zawierało wszystkich danych wynikających z ewidencji księgowej na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych za 2010 r., a dotyczących wartości aparatury naukowo-badawczej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Wyodrębnienie pod względem rachunkowym i finansowym z działalności podstawowej i związanej z nią – w myśl postanowień zawartych w obowiązującym statucie – innej działalności prowadzonej przez Instytut.

2. Założenie ksiąg obiektu budowlanego dla wszystkich budynków i budowli będących własnością Instytutu oraz ich bieżące prowadzenie.

3. Przeprowadzenie kontroli okresowych wynikających z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane.

4. Skorygowanie danych zawartych w sprawozdaniu PNT-01 za rok 2010 adekwatnie do danych zawartych w ewidencji księgowej Instytutu.

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.